

SISÄASIAINMINISTERIÖ

15. 11. 2013

INRIKESMINISTERIET

TELEPHONE
National
(09) 825 885
International
+358 9 825 885
FAX 825 8285
Y 0124563-2

Nordea
FI08 2075 1800 0164 32
SWIFT/BIC: NDEAFIHH

Sampo
FI53 8000 1500 0597 05
SWIFT/BIC: DABAFIHH

Sisäasiainministeriölle

Rahankeräyslain muutosesitystä koskevan lausuntopyyntönne id0 164926/SM056:00/2012 johdosta pyydämme kunnioittaen lausua seuraavaa:

Kuten mille tahansa ei-kaupalliselle yhteisölle, kysymys varainhankinnasta on kieltämättä tärkeä myös uskonnolliselle yhdyskunnalle. Ymmärrämme, että rahankeräyslain yhtenä tarkoituksena on ohjata tällainen varainhankinta tapahtumaan hyväksyttävällä ja läpinäkyvällä tavalla. Kuten hallituksen esityksen luonnoksessa todetaan, voimassa olevaa rahankeräyslakia (255/2006) sovellettaessa hankalasti ratkaistavaksi kysymykseksi on osoittautunut se, täyttävätkö uskonnolliset yhdyskunnat yleishyödyllisyyden vaatimuksen niiden harjoittaessa uskonnollista toimintaa. Tällä kysymyksellä uskonnollisten yhdyskuntien yleishyödyllisyydestä on tietenkin myös laajempia ulottuvuuksia, kuten esim. vero-oikeudessa. Edelleen sähköisen maksuliikenteen kehittyminen ja erilaisten maksukorttien käytön nopea kasvu aiheuttaa väistämättä tarvetta ottaa ne huomioon tämän tyyppistä varainhankintaa koskevassa sääntelyssä. Mitä yhdyskuntamme varainhankintaan tulee, näemme että meidän on uskonnonvapauslain (453/2003) mukaisesti rekisteröitynä uskonnollisena yhdyskuntana otettava huomioon ensi sijassa sanotun lain säännökset viittauksineen yhdistyslakiin (503/1989), sekä Patentti- ja rekisterihallituksen 5.11.2007 vahvistaman yhdyskuntajärjestyksemme määräykset.

Yhdyskuntajärjestyksemme asettamat puitteet

Yhdyskuntajärjestyksemme 2 §:n mukaan yhdyskunnan toiminta on ensisijaisesti uskonnon harjoittamista, julkisten palvelustilaisuuksien järjestämistä ja henkilökohtaisen sananjulistustyön organisoimista.

Yhdyskuntajärjestyksemme 2.9 §:n mukaan ”Yhdyskunta tuo maahan ja vie maasta, julkaisee, painaa ja levittää Raamattuja ja raamatullista kirjallisuutta, valmistaa äänitallenteita, audiovisuaalisia tallenteita ja tietokoneohjelmia eri kielillä, ja käyttää evankeliumin levittämiseen muitakin viestintävälineitä, kuten radiota, televisiota Internetiä tai muuta sähköistä tiedonvälitystä”. Kuitenkaan yhdyskunta ei harjoita minkäänlaista liiketoimintaa, sillä kaikki edellä mainitut painotuotteet ja muu materiaali levitetään korvauksetta.

Yhdyskuntajärjestyksemme 2.8 §:n mukaan ”Yhdyskunta järjestää maksuttomia raamatullisia kursseja, joiden tarkoitus on valmentaa miehiä ja naisia antamaan opetusta Raamatusta, ja lähettää heitä saarnaamaan evankeliumia Jumalan valtakunnasta kaikille ihmisille julkisesti ja talosta taloon apostolien tavoin (Apostolien teot 20:20). Niille, jotka osallistuvat saarnaamiseen kokoaikaisesti, yhdyskunta voi antaa avustuksia tätä työtä varten.” Tämä pykälä ilmaisee sen, että Jehovan todistajat -uskonnollisen yhdyskunnan toimintaan kuuluu oleellisena osana lähetystyö. Kuitenkin pykälän sanamuodosta ilmenee selvästi, että työ on luonteeltaan hengellistä, eikä siihen merkittävällä tavalla kuulu aineellinen avustustyö, lukuun ottamatta luonnononnettomuuksien tai muiden katastrofien aiheuttamia hätätilanteita, jolloin tarvittavaa materiaalista ja muuta apua annetaan pikaisesti.

Edelleen Yhdyskuntajärjestyksemme 2.10 §:n mukaan ”Yhdyskunta voi antaa avustuksia sen tarkoitusta palvelevaan toimintaan seurakunnille tai humanitäärisin perustein yksityishenkilöille ja yhteisöille sekä kotimaassa että ulkomailla.” Yhdyskuntajärjestys siis mahdollistaa avustustyön, mutta ei mainitse erikseen mitään menetelmistä siihen tarvittavien varojen hankkimiseksi.

Yhdyskunnan toiminnan rahoittamisesta yleensä säädetään yhdyskuntajärjestyksemme 7 §:ssä: ”Yhdyskunnan toimintaa ylläpidetään jäsenten ja asianharrastajien antamilla vapaaehtoisilla lahjoituksilla ja uhrautuvalla palvelustyöllä, joista saadut varat käytetään 2 §:ssä ilmoitetun yhdyskunnan tarkoituksen toteuttamiseen. Yhdyskunnan jäsenillä ei ole jäsenmaksuvelvollisuutta.” Muunlainen varainhankinta kuin henkilökohtaiset vapaaehtoiset lahjoitukset (rahankeräyslain 2.2 §:n 6. kohta) ja testamenttilahjoitukset (2.2 §:n 3. kohta) on siis poissuljettu.

Jehovan todistajien varainhankinta tällä hetkellä

Rahankeräyslain 2.2 §:n 6. kohdassa mainitaan uskonnollisten tilaisuuksien yhteydessä kannettava ”kolehti”. Jehovan todistajat perinteisesti vierastavat kolehti -sanon käyttöä, koska siihen sisältyy ajatus suoraan yksilölle osoitetusta lahjoituspyynnöstä (kolehtihaavin kuljettaminen yleisön joukossa). Kokouspaikoissamme (Valtakunnansaleissa) varojen kokoaminen on järjestetty niin, että sopiviin paikkoihin kokoustiloissa on sijoitettu lukollisia lahjalaatikoita, joissa oleva teksti ilmaisee, että niihin pannut lahjoitukset on tarkoitettu joko kyseisen kokouspaikan kulujen peittämiseen tai lähetettäväksi yhdyskuntamme toimistoon käytettäväksi maailmanlaajuisen toimintamme tukemiseen, johon sisältyy myös katastrofiapu.

Olemme tulkinneet, että yhdyskuntamme järjestäessä vuosittain suurempia tilaisuuksia joko omissa konventtisaleissamme tai erikseen vuokratuissa tiloissa (jäähalleissa, urheilu- ja messukeskuksissa jne.), niissä käytettyjen edellä kuvaillun laatuisten lahjalaatikoiden on katsottava kokoontumislain (530/1999) 2 §:n 4 momentin valossa kuuluvan rahankeräyslaissa mainitun poikkeuksen piiriin. Näissä tilaisuuksissa on ollut myös käytössä maksupäätteitä, joilla lahjoituksen tekeminen maksukorttia käyttäen on ollut mahdollista.

Johtopäätökset

Edellä olevan valossa katsomme, että Jehovan todistajat -uskonnollisen yhdyskunnan yhdyskuntajärjestys ei anna mahdollisuutta järjestää mitään sellaista rahankeräystä, joka edellyttäisi rahankeräysluvan hankkimista. Näin ollen varainhankinnassamme tuskin on tällä

hetkellä tai tulevaisuudessa sellaisia tilanteita, joihin hallituksen esityksessä ehdotetut säännökset suoraan soveltuvat.

- Paikallisissa ja valtakunnallisissa tilaisuuksissa käytössä olevat lahjalaatikat ovat rahankeräyslain 2 §:n 2 momentin 6. kohdan tarkoittamaa kolehdin keräystä
- Testamenttisaannot on suljettu pois em. pykälän 3. kohdassa
- Tavarakeräyksiä on järjestetty vain erittäin poikkeuksellisissa tapauksissa

Avoimeksi kysymykseksi jää rajanveto siitä, onko säännöllisesti ilmestyvän lehden julkaisijatietojen yhteydessä tai yhteisön kotisivuilla internetissä ilmoitettu yhteisön pankkitilin numero tai linkki, joka mahdollistaa sähköiseen maksutapahtumaan siirtymisen, tulkittava olevan rahankeräyslain 3 §:ssä tarkoitettu vetoamus rahan keräämiseksi. Tähän hallituksen esitys ei ota lainkaan kantaa. Poliisihallitus on eräässä antamassaan lausunnossa (2020/2012/1511) ottanut tähän kantaa valvontaviranomaisena. Tämä problematiikka on kuitenkin selvästi tullut kaiken aikaa merkittävämmäksi sähköisen viestinnän voimakkaan kasvun myötä, joten mielestämme on ilmeinen tarve käsitteiden määrittelemiseksi säädöstasolla.

Koska Jehovan todistajat puhtaasti uskonnollisena ja täysin epäpoliittisena yhteisönä pitää kiinni ehdottomasta puolueettomuudesta yhteiskunnallisiin ja poliittisiin kysymyksiin, emme katso meillä olevan kompetenssia mennä antamaan neuvoja tai ottaa kantaa siihen, miten lainsäätäjän tai viranomaisen tulisi vallitsevaa oikeustilaa säännellä.

Arvostamme sitä, että meille tarjottiin mahdollisuus selvittää omaa tilannettamme tässä ongelmakentässä ja toivomme, että tämä selvitys olisi avuksi asian jatkovalmistelussa.

Vantaalla, 14. marraskuuta 2013

Jukka Ropponen

Jehovan todistajat -uskonnollisen yhdyskunnan
hallituksen puheenjohtaja